

Welke taal willen we kinderen leren praten?

Het was deze week Vosdag. Vosdag is de dag waarop we Luc De Vos, de Gentse zanger die drie jaar geleden plots stierf, herdenken. De Vos staat voor veel moois en kwetsbaars. Als ik aan hem denk, dan is het vaak aan zijn prachtige nummer 'Wie zal er voor de kinderen zorgen?'. Maar ook aan die keer dat hij rond kerst op de kinderankerafdeling van het UZ Gent de machtigste versie ooit van Mia zong. Maar dat is een ander verhaal.

'Wie zal er voor de kinderen zorgen?' Het is een vraag die zich deze week opnieuw meermaals opdrong. Toen het over meertaligheid in het onderwijs ging bijvoorbeeld, maar ook in de discussie over het schrappen van de mediaan op de rapporten van leerlingen. Dat zijn belangrijke discussies en het is goed dat we ze voeren. En het is evident dat mensen hierover van mening verschillen. Alleen lijkt het wel alsof we vandaag zo moeilijk met dat meningsverschil kunnen omgaan. Er wordt vaak en snel op de man gespeeld, te weinig op de bal zelf waardoor het debat in de modder blijft steken. Alle noodzakelijke nuance en complexiteit krijgen zo nauwelijks nog een kans. Ik heb het daar als kinderrechtencommissaris, als diegene die dag in dag uit mensen die in conflict liggen met elkaar opnieuw met elkaar probeert te verzoenen, verschrikkelijk moeilijk mee. Is dit hoe we aan onze kinderen willen tonen hoe je met een meningsverschil omgaat?

Vorige week presenterden we met het Kinderrechtencommissariaat ons jaarverslag. Wie het jaarverslag leest, botst op nogal wat problemen en conflicten. Tussen kinderen en jongeren onderling, maar evengoed tussen volwassenen en kinderen en tussen volwassenen onderling. Nogal wat kinderen lijden onder het soms hevige gevecht tussen hun ouders, bijna wekelijks worden wij gevraagd op te treden bij zwaar uit de hand gelopen pestproblemen en sommige ouders zijn zo kwaad over het tekort aan zorg, dat er alleen nog ruzie overschiet. Als ombudsdienst zet je dan keer op keer in op bemiddelen en op herstelgericht werken. Je probeert mensen elkaars perspectief beter te laten begrijpen in de hoop zo tot een oplossing voor het probleem of conflict te komen. Dialoog, herstelgericht werken en

meerperspectivisme: het zijn vandaag kernbegrippen op school, in de jeugdzorg, in de jeugdrechtbank. Wij staan trouwens helemaal niet alleen in dit plaatje. Familiebemiddelaars, HCA diensten (Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling), pedagogische begeleiders en zoveel anderen maken hier mee werk van. Ook de jongeren zelf. Kijk maar naar het schitterende project van de Vlaamse Scholierenkoepel waarbij leerlingen opgeleid worden tot 'conflixers', bemiddelaars voor kleine conflicten in de klas en op school.

Ik verwacht van volwassenen met een grote morele autoriteit een voorbeeldfunctie op dit vlak. Het is niet wenselijk dat onze kinderen met zoveel geruzie en conflicten publiek geconfronteerd worden. Het is niet wenselijk dat kinderen volwassenen elkaar daarbij openlijk horen en zien beschimpen. Ook al gaat het er achter de schermen vermoedelijk een stuk gemoedelijker aan toe. Maar kinderen weten en zien niet wat achter de schermen gebeurt, ze zien alleen het geruzie.

Op een ogenblik dat onze beleidsverantwoordelijken volop aan het nadenken zijn over de eindtermen burgerschap, ligt voor hen hier een belangrijke opdracht. Burgerschap gaat niet zozeer over weten wat de Europese instellingen zijn of inzicht verwerven in de complexe staatsstructuur van ons land. Burgerschap gaat in essentie over hoe je met elkaar omgaat en hoe je je verhoudt tot de ander die soms wezenlijk verschilt van jezelf. Gezien de enorme diversiteit die er vandaag is, moeten we daarop inzetten. Het kinderrechten- en mensenrechtenperspectief reiken ons hiertoe de kapstokken aan. Ze tonen ons het belang van participatie, van non-discriminatie, van mensen krachtig maken. Ze tonen ons eveneens de weg daarnaartoe: die van respect, dialoog en consensus.

'Het gaat over als je niet beweegt. Als je stil blijft, gaat het over', zingt De Vos in 'Wie zal er voor de kinderen zorgen?'. Ik geloof niet langer in de stilte, Luc.

Bruno Vanobbergen, Vlaams kinderrechtencommissaris

2 december 2017